

УПОВНОВАЖЕНИЙ
Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008 E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua тел. (044) 298-70-33

**Віце-прем'єр-міністру з питань
європейської та євроатлантичної
інтеграції України-Міністру
юстиції України
Ользі СТЕФАНІШИНІЙ**

**Міністерству захисту довкілля та
природних ресурсів України
(до відома)**

**Державній екологічній інспекції
України (до відома)**

ПОДАННЯ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України
«Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»)

Згідно зі статтею 101 Конституції України Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина.

На підставі статей 1, 19¹ Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», під час виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, працівниками Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини виявлено порушення прав людини у діяльності Запорізької міської медичної частини філії Державної установи «Центру охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Запорізькій області (далі – медична частина).

Статтею 49 Конституції України визначено, що держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування.

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з
прав людини
№16585.2/24/39.3 від 29.11.2024
КЕП: Лубінець Д. В. 29.11.2024 16:23
368DC35ECECB2DC104000000E88D010070F70400

Статтею 6 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» визначено, що кожний громадянин України має право на охорону здоров'я, що передбачає медичний догляд, який є необхідним для підтримання здоров'я людини.

Частиною 1 статті 8 Кримінально-виконавчого кодексу України серед основних прав засуджених визначено право на охорону здоров'я, гуманне ставлення до них, та на повагу їх людської гідності; засуджені не повинні підлягати жорстокому, нелюдському або такому, що принижує їх гідність, поводженню.

Статтею 5 Загальної декларації прав людини, статтею 3 Декларації про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 7 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, статтею 2 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 28 Конституції України визначено, що ніхто не повинен зазнавати тортур або жорстокого, нелюдського або такого, що принижує його гідність, поводження і покарання.

Передбачено, що жодні виключні обставини, якими б вони не були, стан війни чи загроза війни, внутрішня політична нестабільність чи будь-який інший надзвичайний стан не можуть бути виправданням катувань чи інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Усупереч наведеним вимогам законодавства під час відвідування медичної частини 08.10.2024 виявлені факти порушення прав людини, що потребують вжиття невідкладних заходів реагування щодо усунення виявлених недоліків, причин та умов, що їм сприяють, притягнення винних осіб до відповідальності.

Під час відвідування групою НПМ встановлено, що ув'язненим особам не забезпечено вільного доступу до лікарів медичної частини. Зокрема ув'язнені, які потребують зустрічі з лікарем та перебувають у камерних приміщеннях разом з іншими особами, вимушені отримувати згоду від фельдшера на можливість потрапляння до медичної частини. Також ув'язнені складають письмову заяву, яка зберігається медичними працівниками близько одного дня, та знищується на наступний день. Окремі ув'язнені вимушені очікувати більше тижня, перш ніж отримують дозвіл на відвідування медичної частини.

Лікарі медичної частини позбавлені доступу до електронної системи охорони здоров'я, що призводить до неможливості створення, внесення, перегляду та обміну рецептами, направленнями, медичними записами, електронними медичними картами пацієнтів, іншою інформацією та документами. Відсутність доступу лікарів до інформації стосовно здоров'я засуджених та ув'язнених осіб до потрапляння в установи Державної кримінально-виконавчої служби ускладнює процес надання належної медичної допомоги.

Протягом 2024 року працівниками медичної частини зафіксовано 190 випадків тілесних ушкоджень серед засуджених та ув'язнених осіб. Згідно з записами у журналі обліку фактів виявлення тілесних ушкоджень у осіб, які тримаються в установі, переважна більшість ув'язнених повідомили, що отримали

тілесні ушкодження з власної необережності, або відмовилися пояснювати обставини отримання ушкоджень. З огляду на викладене НПМ звертає увагу на необхідності вжиття заходів щодо зниження травматизації серед осіб, які перебувають в установі. Разом з тим ув'язненим особам не надається належна психологічна допомога через відсутність у штаті спеціалістів, які мають освіту клінічного психолога.

У порушення пункту 2.11. розділу II «Порядку взаємодії закладів охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України із закладами охорони здоров'я з питань надання медичної допомоги особам, узятим під варту», затвердженого спільним наказом Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ) та Міністерства юстиції України від 10.02.2012 № 239/5/104, до форми первинної облікової документації № 025/о «Медична карта амбулаторного хворого», затвердженої наказом МОЗ від 14.02.2012 № 110, не додаються фотографії встановлених медичними працівниками наявних у ув'язнених осіб тілесних ушкоджень.

У медичній частині не організовано проведення замісної підтримувальної терапії (далі – ЗПТ) осіб з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів. Як наслідок, такі особи, позбавлені можливості отримувати належну медичну допомогу.

У медичній частині не проводиться вчасне рентгенологічне обстеження засуджених та ув'язнених осіб, які прибувають та вибувають з установи, у зв'язку з несправністю рентгенологічного обладнання. Також приміщення рентгенологічного кабінету потребує проведення ремонтних робіт для приведення у відповідність вимогам Державних санітарних правил і норм «Гігієнічні вимоги до влаштування та експлуатації рентгенівських кабінетів і проведення рентгенологічних процедур», затверджених наказом МОЗ від 04.06.2007 № 294.

Медична частина не забезпечена експрес-тестами на виявлення антитіл до вірусного гепатиту С та препаратами противірусної терапії для надання медичної допомоги особам, які мають зазначене захворювання.

Приміщення для перебування осіб з діагнозом – туберкульоз легень не відповідають вимогам до облаштування ізолятора відповідно до розділу II «Стандарту інфекційного контролю для закладів охорони здоров'я, що надають допомогу хворим на туберкульоз», затвердженого наказом МОЗ від 01.02.2019 № 287, що порушує заходи інфекційного контролю та може призвести до поширення туберкульозної інфекції в установі.

У порушення вимог Державних будівельних норм України В.2.2-10:2022 «Заклади охорони здоров'я. Основні положення» у приміщеннях медичної частини відсутнє водопостачання.

Під час відвідування групою НПМ встановлено, що ув'язнені особи, які перебувають на лікуванні в умовах стаціонару медичної частини, отримують норму харчування № 8, затверджену постановою Кабінету Міністрів України від 16.06.1992 № 336 «Про норми харчування осіб, які тримаються в установах виконання покарань, слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби, ізоляторах тимчасового тримання, приймальниках-розподільниках та

інших приймальниках Національної поліції». Водночас такі норми потребують перегляду у зв'язку з їх невідповідністю принципам достатнього та збалансованого харчування, яке базується на основі фізіологічних потреб у харчових речовинах та енергії здорової людини, відповідно до наказу МОЗ від 29.10.2013 № 931 «Про удосконалення організації лікувального харчування та роботи дієтологічної системи в Україні».

Лікарі медичної частини позбавлені можливості здійснювати запити на телемедичне консультування та отримувати консультації для надання медичної допомоги ув'язненим через відсутність доступу наявного мобільного діагностичного комплексу IDIS 7500 до телемедичної мережі.

У медичній частині виявлено порушення природоохоронного законодавства, яке регулює питання зберігання, перевезення та утилізації медичних відходів категорії «В». Встановлено, що збирання та зберігання медичних відходів проводиться у санітарному приміщенні (туалет), яке перебуває в постійному використанні, що є порушенням вимог розділу XIII Державних санітарно-протиепідемічних правил і норм щодо поводження з медичними відходами, затверджених наказом МОЗ від 08.06.2015 № 325.

У порушення вимог Державних будівельних норм України В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд» у приміщеннях медичної частини наявні пороги, які ускладнюють вільне пересування маломобільних пацієнтів, відсутнє універсальне санітарно-гігієнічне приміщення.

На підставі викладеного, з метою усунення виявлених порушень прав і свобод людини і громадянина, а також беручи до уваги те, що:

відповідно до підпункту 2⁷ пункту 3 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 228, Міністерство юстиції України забезпечує контроль за дотриманням прав людини і громадянина, вимог законодавства щодо виконання і відбування кримінальних покарань, реалізацією законних прав та інтересів засуджених та узятих під варту осіб;

керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

ВИМАГАЮ:

1. Розглянути подання та вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених у ході реалізації функцій національного превентивного механізму наведених порушень прав людини та недопущення катувань, інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання у діяльності Запорізької міської медичної частини філії Державної установи «Центру охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Запорізькій області.

2. У спосіб, передбачений чинним законодавством, вжити заходів щодо притягнення винних осіб до встановленої законом відповідальності та про

результати розгляду подання у місячний строк повідомити Уповноваженого, додавши на підтвердження відповідну інформацію та копії документів.

Звертаю увагу, що відповідно до статті 188⁴⁰ Кодексу України про адміністративні правопорушення невиконання законних вимог Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини тягне за собою відповідальність згідно з чинним законодавством.

Додаток: Звіт про результати відвідування Запорізької міської медичної частини філії Державної установи «Центру охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Запорізькій області на 8 арк.

**Уповноважений Верховної
Ради України з прав людини**

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Петросов Владислав 050 967 9551

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з
прав людини
№16585.2/24/39.3 від 29.11.2024
КЕП: Лубінець Д. В. 29.11.2024 16:23
368DC35ECECB2DC104000000E88D010070F70400